

Mienette was voor de duivel niet bang

Mienette van der Chijs speelde een cruciale rol in de vrouwenemancipatie. Maar wie kent haar nog? Zelfs tijdens de Delftse Vrouwendag wordt haar naam niet genoemd. Precies 125 jaar na haar dood is het uitgerekend een man die de stoere Delftse haar plaats in de geschiedenis wil teruggeven.

Carel van der Velden
Delft

Een stoer wijf, voor de duivel niet bang en ver voor de troepen uitlopend. Deze typeringen zijn zonder twijfel van toepassing op Mienette van der Chijs (inzetje). De koopmansdochter was al snel financieel onafhankelijk en had haar leven in ijdelheid kunnen slijten. In plaats daarvan verrichtte ze baanbrekend werk voor het meisjesonderwijs in Nederland.

„Zonder Mienette had Aletta Jacobs nooit tot wasdom kunnen komen”, zegt Delftenaar Wim Boonenburg. De vergelijking is interessant. In tegenstelling toch Mienette van der Chijs groeide Jacobs uit tot een beroemdheid die de geschiedenisboekjes haalde. Deze moeder van het Nederlandse feminisme pleitte met succes voor het vrouwenkiesrecht. Eerder was zij de eerste Nederlandse vrouw die op de HBS werd toegelaten.

Wim Boonenburg: „Mienette heeft daar hard voor gestreden. Ze had goede connecties bij het koninklijk huis, ze was dik bevriend met de toenmalige koningin Sophia. Die wendde haar invloed aan om opleidingen voor meisjes open te stellen. In de 19de eeuw hield de schoolcarrière voor veruit de meeste meisjes op als ze 12 waren.”

Mienette van der Chijs heeft in Delft weliswaar een eigen straat en een plaquette op haar geboortehuis, maar tegelijkertijd kent bijna niemand haar. Het verbaast Wim Boonenburg. „Opvallend genoeg was ze kort na haar dood al bijna vergeten”, zegt de man die graag in de Delftse geschiedenis duikt en zich al veertien jaar in Van der Chijs verdiept. Hij schrijft een lijvige roman die gebaseerd is op het roerige bestaan van de avontuurlijke Delftse.

„Hoe kan het dat ze maar weinig fu-rore heeft gemaakt? Volgens sommigen was ze niet sympathiek, maar dat is niet de reden. Ze was inderdaad eigengereid, maar ze liep vooral te ver voor de muziek uit. Mensen begrepen haar gewoon niet.”

Mienette is een romanfiguur om van te dromen. Onverschrokken ging ze op haar 19de in haar eentje op reis naar Zuid-Afrika, waar ze haar broer bezocht. „Later reisde ze zeven jaar door de Verenigde Staten en Canada”, zegt Boonenburg.

Contact

„Ze legde vlot contact met invloedrijke mensen. Ze leerde in Amerika de opstellers van de *Declaration of Sentiments* kennen, waarmee werd geprotesteerd tegen de status van vrouwen als tweederangsburgers. Daarmee werd wereldwijd de basis

▲ Onthulling van de plaquette van Mienette van der Chijs op haar geboortehuis aan de Breestraat 1. PRIVÉFOTO

gelegd voor het feminisme.”

Mienette van der Chijs deed meer. Ze kocht 1500 hectare grond in Kingston, Georgia om een kolonie te stichten. „Ze wilde Delftse weeskinderen op dit bedrijf een toekomst bieden”, zegt Boonenburg. „Maar Kingston werd het strijdtoneel van een hard gevecht tijdens de Amerikaanse burgeroorlog. De boel werd platgebrand. Er is nooit een weeskind naar Kingston afgereisd.”

der meer voor het oprichten van industriescholen voor meisjes en het openstellen van middelbare scholen voor beide geslachten. Ook pleitte ze met succes voor het aanstellen van vrouwelijke telefonisten en telegrafisten.

„Ze was een idealist”, zegt Boonenburg. „Dat kwam ongetwijfeld deels voort uit frustratie. Haar broers studeerden en zij mocht dat niet. Maar ze had veel in haar mars. Na de dood van haar moeder werd

ze zakenvrouw. Ze bezat veel panden in Delft en bouwde met haar investeringen een aardig kapitaal op.”

Ze stichtte een particuliere meisjesschool. Dit gebeurde aan de Verwersdijk, in het pand waar nu het Flora Theater is gevestigd. „Ze benoemde een directrice en onderwijskrachten”, zegt Boonenburg. „Dat was tamelijk uniek. Het was voor het eerst dat Delftse meisjes middelbaar onderwijs gingen vol-

▲ Wim Boonenburg: „In Delft stond ze bekend als de weduwe Storm.” ARCHIEFFOTO

gen. De meesten werden wasvrouw of gingen werken op de boerderij.”

Haar belangrijkste wapenfeiten zijn bekend en vastgelegd in een bescheiden epistel in het boek *Delftse Vrouwen van Vroeger* uit 1975. Ze importeerde bijzondere zaden en gaf door heel Europa lezingen over landbouw. De universiteit Wageningen stelde ruim twintig jaar geleden het Storm-van der Chijsfonds in. Het verstrekt stipendia aan talentvolle studentes.

Over de diepere zielenroerselen

Ze liep ver voor de muziek uit. Mensen begrepen haar gewoon niet

– Wim Boonenburg

van Mienette van der Chijs is echter weinig bekend. „In Atria, het kenniscentrum voor emancipatie in Amsterdam, is amper iets te vinden. Ik hoopte in het Koninklijk Archief iets te vinden van de briefwisseling tussen koningin Sophia en Mienette. Maar alle archiefstukken van koningin Sophia zijn weggegooid.”

De amateur-historicus heeft met terugwerkende kracht ook last van Adolf Hitler. „In de Tweede We-

reldoorlog werd haar archief in veiligheid gebracht in Londen. Daar zaten haar correspondentie en haar reisdagboeken in. Dat is verloren gegaan bij een Duits bombardement.”

Vrijheid

Het dwingt Wim Boonenburg om met de nodige dichterlijke vrijheid over de grote Delftse feministe te schrijven. Bouwstenen zijn er echter genoeg. „Ze was twee maanden getrouwd toen haar echtgenoot overleed. Dat was dominee Storm. Ze vertrok met hem naar Utrecht, maar was binnen een paar maanden terug in Delft. Sindsdien stond ze in Delft bekend als de weduwe Storm.”

Boonenburg heeft inmiddels 800 pagina's opgetekend. Het ideale moment voor publicatie lijkt aan gebroken, maar het boek is nog niet af. De komende twee jaar buigt zich over de laatste jaren van Mienette van der Chijs, die in 1895 overleed.

Hij verheugt zich er al op. „Kort voor haar dood ontfermde ze zich over landlopers. Ze was goedgehartig, strooide met geld. Haar erfgenamen lieten haar echter opnemen in een gekkenhuis. Ik hoop een doktersrapport over haar toestand te vinden. Het complete archief van St. Joris bevindt zich in het Delftse stadsarchief. Dus ik heb goede hoop dat het lukt.”